

на стандартизацію змісту професійної підготовки вчителів у Польщі. Основні зміни та модифікації у змісті підготовки майбутніх вчителів іноземної мови пов'язані з опрацювання студентами окремих модулів (основних та додаткових), що є цілковито новим у навчанні мовників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василюк А. Нариси з порівняльної педагогіки / А. Василюк, К. Корсак, Н. Яковець. – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. – 119 с.
2. Василюк А.В. Професійно-педагогічна підготовка вчителів у Польщі (1989-1997 рр.): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Алла Володимирівна Василюк. – К., 1998. – 184 с.
3. Деркач С.П. Професійна підготовка вчителів англійської мови в Польщі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Світлана Петрівна Деркач. – Умань, 2011. – 270 с.
4. Кучай О.В. Формування професійної компетенції вчителів інформатики у вищих навчальних закладах Польщі: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец.: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О.В. Кучай. – Черкаси. – 2011. – 20 с.
5. Пасічник В.Р. Підготовка вчителів фізичної культури у Польщі (друга половина XIX – початок XXI століття): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец.: 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Володимир Романович Пасічник. – К., 2010. – 36 с.
6. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія / Л.П. Пуховська. – К.: Вища школа, 1997. – 179 с.
7. Bałazak M. Źródła niepewności w pracy nauczyciela oraz propozycje ich eliminacji w procesie przygotowania zawodowego [Electronic resource]. – URL: <http://konferencja.21.edu.pl/publikacje/1/387.pdf>. – Назва з екрану.
8. Banach Cz. Osobowość i kompetencje nauczyciela akademickiego / Cz. Banach // Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. – Katowice, 2010. – S. 335-341.
9. Dylak S. Wizualizacja w kształceniu nauczycieli / S. Dylak. – Poznań: Wyd. Naukowe UAM, 1995. – 37 s.
10. Goźlińska E. Podręczny słownik nauczyciela kształcenia zawodowego / E. Goźlińska, F. Szlosek. – Radom: Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji, 1997. – 52 s.
11. Jose M.V. European Policies in TEFL Teacher Education [Електронний ресурс] / M. V. Jose. – Режим доступу: <http://www.benthamsience.com/open/toalj/articles/V001/1TOALJ.pdf>. – Назва з екрану.
12. Kwiatkowski S.M. Standardy kwalifikacji zawodowych – elementy procedury badawczej / S. M. Kwiatkowski // Kształcenie zawodowe : pedagogika i psychologia / T. Lewowicki, J. Wilsz (red.). – Czestochowa: Kijow, 2001. – S. 159-165.
13. Mielnik S. Szumilas o standardach w kształceniu nauczycieli [Electronic resource] / S. Mielnik. – URL: <http://www.rp.pl/artukul/15,925492-Szumilas--bardziej-praktyczne-ksztalcenie-nauczycieli.html>. – Назва з екрану.

И.Б. НЕСТЕРЕНКО. МОДЕРНИЗАЦИЯ СОДЕРЖАНИЯ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В ПОЛЬШЕ В УСЛОВИЯХ ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ

Резюме. В статье исследуется вопрос модернизации содержания подготовки учителя иностранных языков в Республике Польша в условиях ее вхождения в европейское образовательное пространство. Особое внимание посвящено изучению модернизированных стандартов для педагогического образования, согласно которым подготовка польского учителя базируется на изучении основных и дополнительных модулей.

Ключевые слова: модернизация, содержание подготовки учителя иностранных языков, стандарт, профессиональное обучение, модуль, педагогическое образование, Польша.

I.B. NESTERENKO. MODERNIZATION OF THE CONTENT OF FOREIGN LANGUAGES TEACHER TRAINING IN POLAND UNDER CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

The summary. The article examines the modernization of the foreign languages teacher training content in Poland under conditions of European educational space. Special attention to studying the upgraded standards for teacher training education, according to which the Polish teacher training based on the processing of basic and additional modules is devoted.

Key words: modernization, the content of training teachers of foreign languages, standards, training, the module, teacher training education, Poland.

Одержано редакцією 02.02.2015 р.

УДК: 378.147.016

Л.В. ДЕНИСЮК, Н.Р. ДАНИЛОВА

НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ Й ПЕРЕКЛАДУ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ТЕКСТУ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Резюме. В статті акцентується увага на основні завдання викладання іноземної мови. Визначаються основні етапи професійно-орієнтованого навчання. Використовуються різні види перекладу ініомовних текстів на різних етапах вдосконалення англійської мови.

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання, іноземна мова, читання, англійська мова, переклад.

Постановка проблеми. Обов'язковим компонентом професійної підготовки сучасного фахівця є володіння іноземною мовою. Тому навчання англійській мові в немовному ВНЗ носить як комунікативно-

орієнтований, так і професійно-орієнтований характер. Зростаючі ділові та культурні зв'язки із зарубіжними країнами вимагають, щоб сучасні фахівці володіли навиками читання і перекладу документів, що супроводжують імпорту продукцію. Багато студентів вищих навчальних закладів прагнуть поряд із засвоєнням основної професії удосконалювати і знання іноземної мови. Курс вищих навчальних закладів продовжує шкільний і на цьому етапі важливо продовжити процес вивчення англійської мови на більш якісному рівні, а також засвоєння соціокультурних знань і умінь, тобто студент повинен набути знання і уміння, необхідні для етичного й творчого самовизначення в соціальній і професійній сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема навчання студентів читанню і перекладу професійно-орієнтованих текстів відображено у працях таких вітчизняних зарубіжних дослідників, як Г.В. Барабанова, Н.А. Бараненкова, Т.В. Бочарова, С.Г. Вавіліна, А.Б. Гусейнова, З.В. Малюська, О.О. Стеценко, W. Grabe, M. Gilmour, S. Marshal, P. Strevens та ін.

Мета дослідження статті полягає у розгляді основних етапів читання та перекладу, характеристики перекладацьких прийомів.

Для реалізації вище означеної нами мети визначено такі завдання:

- акцентувати увагу на основні завдання викладання іноземної мови;
- визначити основні етапи професійно-орієнтованого навчання;
- використання різних видів перекладу іншомовних текстів на різних етапах удосконалення англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Навчання студентів іноземній мові у ВНЗ традиційно було орієнтоване на читання, розуміння і переклад спеціальних текстів.

Англійська мова стає не лише інструментом формувань знань, засобом спілкування, у тому числі і професійного, а відповідно і показником професійної компетентності. Вивчення іноземної мови було і залишається складовою частиною процесу формування фахівця з вищою освітою.

Питанням навчання читанню і перекладу іншомовних текстів за спеціальністю приділяється велика увага. Інтерес до цієї проблеми величезний, оскільки одним з основних завдань навчання іноземній мові фахівців різного профілю є створення у них автоматичних навиків читання із безпосереднім отриманням інформації з прочитаної літератури, що неможливо без перекладу. При навчанні читанню первинне значення має опанування структурної сторони тексту.

Після закінчення вищого навчального закладу студенти повинні вміти самостійно читати й перекладати з повним розумінням нескладні тексти науково-популярної літератури, а також адаптовані художні тексти. Це кінцеві практичні цілі навчання, успішна реалізація яких залежить, перш за все, від самостійної та домашньої роботи студентів.

Особливість викладання англійської мови за професійним спрямуванням полягає у фаховому контексті обраної спеціальності, основним актуальним завданням якої є оволодіння знаннями професійної терміносистеми і набуття умінь використовувати вузькоспеціалізовану лексику для виконання навчальних професійно-орієнтованих завдань, спрямованих на подальше спілкування у виробничих ситуаціях [2, 25].

Однією з основних цілей програми англійської мови за професійним спрямуванням є розвиток навичок читання й перекладу фахових текстів.

Деякі вчені відзначають, що студенти мають обмежений запас загальноживаної лексики, а не технічних термінів. М. Гілмор і С. Маршал, наприклад, стверджують, що труднощі в студентів пов'язані не з відсутністю знань термінології зі своєї спеціальності, а з відсутністю знань лексики базового рівня англійської мови [7, 145].

Читання як вид мовної діяльності завжди має на меті розуміння тексту і його очікуваний результат визначає як кількість отриманої з нього інформації, так і характер її переробки. Завдання роботи з фаховим текстом полягають у отриманні інформації з нього в об'ємі, необхідному для вирішення конкретного мовного або комунікативного завдання. І, залежно від ситуації і від виду читання, точність і повнота отриманої інформації можуть розрізнятися [3, 56].

Необхідно зазначити, що під час навчання професійно-орієнтованому читанню студентів немовних факультетів виявляються слабкі базові знання багатьох з них, зокрема в читанні, і вони не можуть працювати з англомовними джерелами у своїх наукових дослідженнях. Це правда, що деякі з них можуть спілкуватися англійською мовою, проте є певні проблеми. Наявність хороших навичок даного виду мовної діяльності професійно-орієнтованих текстів дозволяє студентам немовних факультетів підтримувати їх академічні знання, розвивати особистість та досягати професійного успіху. Крім того, читання є дуже важливою навичкою для студента, яка забезпечує йому доступ до подальшого вдосконалення мови [9, 200].

Отже, навчання професійно-орієнтованого читання включає такі етапи:

- передтекстове введення мовного матеріалу для формування тематичного термінологічного мінімуму;
- самостійне читання автентичного навчального тексту;
- навчальне аудиторне читання тексту, що супроводжується серією текстових вправ для розуміння змісту прочитаного;
- робота над функціонально-композиційною структурою тексту з метою анотування тексту [7].

Зауважимо, що ефективність вивчення іноземної мови забезпечується задіяністю різних видів читання, їх взаємодією та відповідністю послідовності цих видів цілям та завданням комунікативної ситуації.

У зарубіжній методиці В. Грейб та Ф. Столлер виділяють декілька видів читання, які в нашій термінології представлені як: пошукове, ознайомлювальне, вивчаюче, інтегруюче, критичне та читання задля загального розуміння [8, 6].

Потрібно також наголосити на тому, що на перших етапах навчання і розуміння професійно-орієнтованих текстів студент, для усвідомлення інформації, намагається перекласти його рідною мовою,

оскільки іноземною він ще не мислить. Такий переклад завжди присутній: усвідомлення інформації йде через рідну мову. Лише в подальшому на певних етапах навчання відбувається перехід до безперекладного розуміння спочатку окремих уривків, а потім і усього тексту в цілому.

На різних етапах навчання використовуються різні види перекладу.

На першому етапі розуміння тексту переважає письмовий переклад, частіше суцільний, ніж вибіркового. Студенти перекладають самостійно в позаурочний час, на занятті лише перевіряються і порівнюються варіанти перекладу, аналізуються граматичні та лексичні явища, що викликали труднощі під час роботи з текстом. Мета письмового перекладу – привчити студентів до глибокої вдумливої та ретельної роботи з текстом [1, 79].

На другому етапі переважає усний вибіркового переклад як вид аудиторної перевірки. Мета усного перекладу – перевірити уміння та знання, отримані на першому етапі. Усний переклад близький до безперекладного розуміння тексту. На цьому етапі у студентів викликає труднощі не весь текст, а лише окремі речення.

При перекладі термінів з англійської мови на українську можуть бути використані такі перекладацькі прийоми: транслітерація, калька, переклад – опис [5, 8]. Транслітерація – це передача літер одного алфавіту за допомогою літер іншої мови: *charactran* – *характран* (електронно-променева трубка). Такий переклад супроводжується поясненням. Калька – дослівний переклад складових частин складного терміну й утворення його структурно-сміслової копії: *interdependence-взаємозамінність*. Переклад-опис застосовується тоді, коли в українській мові не вдається підібрати короткий, точний і зрозумілий аналог. Незважаючи на громіздкість такого перекладу, його досить часто використовують. Наприклад: *entrance* – число однакових інтегральних схем, які можна підключити на вхід до логічного прикладу; *sortrance* – число однакових інтегральних схем, які можна підключити на вихід від логічного приладу.

Для того, щоб уникнути граматичних непорозумінь при перекладі англійського тексту на українську мову, необхідно добре володіти мовними явищами двох мов, щоб вибрати правильний варіант їх перекладу, та мати достатню педагогічну підготовку, тобто знання предмета, про який йде мова. Основні труднощі перекладу професійно-орієнтованого тексту пов'язані не з перекладом окремих термінів, які зафіксовані в термінологічному словнику, а з передачею правильного змісту кожної фрази, якому далеко не завжди відповідає дослівний переклад. Отже, для того, щоб пояснити студенту, на чому треба зосереджувати свою увагу при перекладі фахового тексту, перш за все треба вивчити спрямованість, тематику, використання термінології, добре знати ту чи іншу сферу науки чи техніки.

Для здійснення цих видів роботи необхідно дотримуватися такої послідовності, щоб кожен попередній крок готував студента до наступного, що забезпечить краще засвоєння матеріалу, комплексний характер роботи над текстом із застосуванням всіх видів мовленнєвої діяльності.

Вивчення іноземної мови було і залишається складовою частиною процесу формування фахівця з вищою освітою.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що вивчення іноземної мови було і залишається складовою частиною процесу формування фахівця з вищою освітою. Також встановлено, що при навчанні читанню первинне значення має опанування структурної сторони тексту, який є однією із основних навчально-методичних одиниць навчання. Переклад є досить ефективним засобом контролю та перевірки розуміння прочитаного. Для розуміння професійно-орієнтованого тексту студент використовує письмовий, а згодом усний вибіркового переклад, який близький до безперекладного розуміння тексту.

Саме тому, **перспективою нашого дослідження** вважаємо доцільним більш глибоко розглянути проблему безперекладного розуміння тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабанова Г.В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ / Г.В. Барабанова. – К.: Фірма «ІНККОС», 2005. – 315 с.
2. Бараненкова Н.А. Роль перекладу у процесі навчання читання фахової літератури студентів немовних ВНЗ / Н.А. Бараненкова // Вісник ЛНУ. – № 14(273), 2013. – С. 77-82.
3. Бочарова Т.В. Чтение как один из основных аспектов работы с текстом на занятиях по иностранному языку в вузе / Т.В. Бочарова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2010. – № 1(5), Т. 2. – С. 54-58.
4. Gilmour M. Lexical knowledge and reading in Papua New Guinea / M. Gilmour, S. Marshal. – English for Specific Purposes. – 1993. – Vol. 12(2). – P. 145-157.
5. Grabe W. Teaching and Researching Reading / W. Grabe, F. Stoller. – London: Pearson Education Longman, 2011. – 291 p.
6. Клычникова З.И. Психологические особенности обучения чтению на иностранном языке: пособие для учителя / З.И. Клычникова. – М.: Просвещение, 1973. – 223 с.
7. Медникова Е.М. Значение слова и метод его описания / Е.М. Медникова. – М., 1984.

Л.В. ДЕНИСЮК, Н.Р. ДАНИЛОВА. ОБУЧЕНИЕ ЧТЕНИЮ И ПЕРЕВОДУ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ТЕКСТА НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Резюме. В статье акцентируется внимание на основные задачи преподавания иностранного языка. Определяются основные этапы профессионально-ориентированного обучения. Используются различные виды перевода иноязычных текстов на разных этапах совершенствования английского языка.

Ключевые слова: профессионально-ориентированное обучение, иностранный язык, чтение, английский язык, перевод.

L.V. DENYSIUK, N.R. DANILOVA. STUDYING OF READING AND TRANSLATION OF PROFESSIONAL AND ORIENTED TEXT ON THE ENGLISH LESSONS IN THE HEE

The summary. The article deals with on the main task of teaching a foreign language. The basic stages of professionally-oriented education are determined. Different types of translation of foreign texts at different stages of improving English are used.

Key words: professionally-oriented education, foreign language, reading, English, translation.

Одержано редакцією 12.02.2015 р.

УДК: 371. 112. 2: 318

В.А. ТРИНДЮК

ДО ПИТАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Резюме. У статті розглядаються особливості іншомовної підготовки студентів технічних вузів, зокрема аналізуються методики та прийоми формування вмінь та навиків читання професійно-орієнтованої літератури.

Ключові слова: іноземна мова за професійним спрямуванням, професійно-орієнтоване читання, іншомовна підготовка, прийоми навчання, терміни.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Новий «виток» розвитку України у європейському напрямку спричинив зміни в освітньому секторі. Практична потреба у фахівцях, які здатні засвоювати передові технології іноземною мовою поставила нові вимоги до процесу фахової підготовки в технічних вузах, оскільки сьогодні іноземна мова повинна стати інструментом майбутньої професійної діяльності. У зв'язку з цим, технічним університетам потрібно переглянути зміст, мету, методи та форми навчання в процесі викладання курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням», оновлювати методику викладання, змінювати підходи, трансформувати навчальні програми тощо.

Професіонали в певній галузі повинні постійно бути в курсі останніх наукових досягнень у світі. Тому особливе місце на заняттях іноземної мови в технічному вузі займає читання наукових та професійно-орієнтованих текстів. Вони виступають основним джерелом отримання інформації про передові технології у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням навчання професійно-орієнтованого читання присвячена велика кількість наукових праць таких науковців як Барабанова Г.В., Кличнікова З.І., Серова Т.С., Саєнко Н.С., Мусійчук С.М. Проблеми науково-технічного перекладу розглядаються в роботах Ключник О.П., Коптілова В.В., Підгорної А.Б., Пумпянського А.Л. та інших.

Метою статті є дослідження особливостей іншомовної підготовки студентів технічних вузів, зокрема формування вмінь і навичок читання професійно-орієнтованих текстів.

Виклад основного матеріалу. Іншомовна підготовка студентів технічних університетів розглядається як складний, цілеспрямований процес навчання іноземних мов студентів технічних університетів загального та професійного спрямування на основі системного використання міжпредметних зв'язків, автентичних матеріалів та моделювання комунікативних ситуацій, наближених до реальних, з урахуванням пізнавальних, емоційних, вольових та інших індивідуальних якостей і вмінь користувача мови, орієнтованих не лише на практичне оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, а й на діяльність індивіда як члена суспільства, здатного виконувати професійні завдання в конкретних соціокультурних ситуаціях з метою досягнення просунутого рівня іншомовних комунікативних компетенцій, що є необхідними складовими міжкультурної комунікації [6].

Раніше в методиці викладання іноземної мови в технічних вузах більше уваги приділялось формуванню навичок читання та перекладу професійно-орієнтованих текстів. Основна мета навчання німецької мови професійного спрямування сьогодні передбачає розвиток у студентів професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції. У Рамковій програмі з німецької мови професійно орієнтована міжкультурна комунікативна компетенція – це навички та вміння, які забезпечують кваліфіковану професійну діяльність у приватній, суспільній, професійній та освітній сферах спілкування в багатонаціональному суспільстві іноземною мовою, а також невербальними (формули, графіки, жести, міміка) засобами спілкування у контексті цільової культури [4].

Ми підтримуємо думку Саєнко Н.С. [5] про те, що у студентів технічних університетів необхідно формувати спеціалізовану іншомовну комунікативну компетентність, і вважаємо, що тут обов'язково має бути присутня міжкультурна складова.

Відомо, що курс «Іноземна мова за професійним спрямуванням» поділяється на загальний та професійно-орієнтований компоненти. Загальний або базовий курс, який читається на першому курсі, спрямований на систематизацію, вдосконалення та активізацію знань, здобутих у школі. Професійно-орієнтований компонент починається з другого курсу і спрямований відповідно до особливостей майбутньої професії або спеціальності. Тобто курс передбачає отримання професійної інформації іноземною мовою, навчання перекладу документації, вивчення професійної лексики і термінології, навчання спілкуванню у сфері професійної діяльності тощо. Така підготовка поєднує в собі різноманітні методи та прийоми навчання і не можлива без такого виду роботи як читання професійно-орієнтованої літератури за фахом.